מלוגמא

סדר מוצאי שבת השלם

אוצר הלכות ומנהגי מלוה מלכה - חק למוצאי שבתות

מלוגמא

סדר מלוה מלכה השלם

מחולק ומסודר למוצאי שבתות השנה

אוצר הלכות ומנהגים

חק למוצאי שבת

סיפורי צדיקים

ימי הילולא וקורות הימים

זמירות ותפילות

שנת תשפ"ה לפ"ק
פעיה"ק ירושלים תובב"א

מלוגמא

©
כל הזכויות שמורות
הן ע"פ ד"ת והן ע"פ החוק
הבינלאומי להמו"ל

ברעיון, ליקוט וביצוע ספר
זה הושקע הון ואון, אין
להעתיק כולו או חלקו בכל
דרך שהיא, ללא אישור
בכתב מהמו"ל, ושארית
ישראל לא יעשו עולה

בכל עניני הספר:
052-7107043
T7107043@gmail.com

נדפס בארץ ישראל
תשפ"ה - 2025

עריכה והגהה:
מכון 'נהר דעה'
052-7178361

סדר ועימוד:
גיוון 052-7682971

כריכה ושערים:
שילוב 052-7680880

מוצש"ק תולדות

תשפ"ד	ה' כסלו - י"א כסלו
תשפ"ה	כ"ט חשון - ה' כסלו
תשפ"ו	ב' כסלו - ח' כסלו
תשפ"ז	ד' כסלו - י' כסלו
תשפ"ח	ד' כסלו - י' כסלו
תשפ"ט	כ"ט חשון- ו' כסלו
תש"צ	ג' כסלו - ט' כסלו
תשצ"א	ד' כסלו - י' כסלו
תשצ"ב	כ"ט חשון - ו' כסלו
תשצ"ג	ג' כסלו -ט כסלו
תשצ"ד	ד' כסלו - י' כסלו
תשצ"ה	כ"ט חשון - ה' כסלו
תשצ"ו	כ"ט חשון - ו' כסלו
תשצ"ז.	ג' כסלו - ט' כסלו
תשצ"ח	כ"ט חשון - ה' כסלו
תשצ"ט	כ"ט חשון - ו' כסלו
ת"ת	ב' כסלו - ח' כסלו

תנא דבי אליהו

[יט] בָּרוּךְ הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, שֶׁסִּפֵּר אֶת עַצְמוֹ עִם הַצַּדִּיקִים. אָדָם קַיִּם מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה לְהַקְרִיב קָרְבָּן, וְהֶעֱלָה שׁוֹר עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, שֶׁנֶּאֱמַר מִשּׁוֹר פָּר מַקְרִן מַפְרִיס (תהלים סט לב). נֹחַ קַיִּם מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה לְהַקְרִיב קָרְבָּן, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַה' (בראשית ח כ). אַבְרָהָם קַיִּם כָּל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי, וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתָי (שם כו ה). יִצְחָק קַיִּם מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, וְהֻשְׁלַךְ לִפְנֵי אָבִיו כַּשָּׁה לַטֶּבַח, שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וְגוֹ' (שם כב ט). יַעֲקֹב קַיִּם מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב וְגוֹ', הָסִרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֵּכָר וְגוֹ' (שם לה ב). יְהוּדָה קַיִּם מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה מִצְוַת יִבּוּם, שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְאוֹנָן בֹּא אֶל אֵשֶׁת אָחִיךָ וְיַבֵּם אֹתָהּ וְגוֹ' (שם לח ח). יוֹסֵף קַיִּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ, לֹא תִרְצַח, לֹא תִנְאָף, לֹא תִגְנֹב, לֹא תַעֲנֶה, לֹא תַחְמֹד.

הַתּוֹרָה לֹא נִתְּנָה לָהֶם, וְהֵם קִיְּמוּ אוֹתָהּ מֵאֲלֵיהֶן, לְפִיכָךְ אוֹהֲבָן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אַהֲבָה גְּמוּרָה, וְהִשְׁוָה אֶת שְׁמָן לִשְׁמוֹ הַגָּדוֹל. עֲלֵיהֶן הוּא אוֹמֵר אַשְׁרֵי תְמִימֵי דָרֶךְ הַהֹלְכִים בְּתוֹרַת ה' וְגוֹ' (תהלים קיט א), וְאוֹמֵר הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ (דברים לב ד), וְאוֹמֵר הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ, אִמְרַת ה' צְרוּפָה וְגוֹ' (שמואל ב, כב לא).

[כ] וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי ה' (ויקרא א ה), וּבְאַיִל הוּא אוֹמֵר וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי ה' (שם פסוק יא). אָמְרוּ: אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁעָקַד אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, הִתְקִין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שְׁנֵי כְּבָשִׂים, אֶחָד שַׁחֲרִית וְאֶחָד עַרְבִית, שֶׁנֶּאֱמַר אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר (במדבר כח ד), וְכָל כָּךְ לָמָּה? שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל מַעֲלִין אֶת הַתָּמִיד עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְקוֹרִין אֶת הַמִּקְרָא הַזֶּה צָפֹנָה לִפְנֵי ה', זוֹכֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עֲקֵדַת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם.

(אליהו רבה פ"ו)

זוהר חק'

תולדות יום ו'

נֵר שֶׁל שַׁבָּת, לְנְשֵׁי עַמָּא קַדִּישָׁא אִתְיְהִיבַת לְאַדְלָקָא, וְחַבְרַיָּיא הָא אֲמָרוּ, דְּאִיהִי כִּבְתָה בּוֹצִינָא דְעָלְמָא, וְאַחֲשִׁיכַת לֵיהּ כּוּ' וְשַׁפִּיר. אֶבָל רָזָא דְמִלָּה, הַאי סִפַּת שָׁלוֹם מַטְרוֹנִיתָא דְעָלְמָא הִיא, וְנִשְׁמָתִין דְּאִינוּן בּוֹצִינָא עִלָּאָה, בָּהּ שַׁרְיָין, וְעַל דָּא מַטְרוֹנִיתָא בַּעְיָא לְאַדְלָקָא, דְּהָא בְּדוּכְתָּהָא אִתְאַחֲדַת וַעֲבָדַת עוֹבָדָא.

וְאִתְתָּא בַּעְיָא בְּחֶדְוָה דִּלְבָּהּ וּרְעוּתָא, לְאַדְלָקָא בּוֹצִינָא דְשַׁבָּת, דְּהָא יְקָרָא עִלָּאָה הִיא לָהּ, וּזְכוּ רַב לְנַרְמָהּ, לְמִזְכֵּי לְבְנִין קַדִּישִׁין, דְּיהוֹן בּוֹצִינָא דְעָלְמָא, בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְדַחְלְתָּא, וְיִסְגּוֹן שְׁלָמָא בְּאַרְעָא, וְיהֵיבַת לְבַעְלָהּ אוֹרְכָא דְחַיִּין, בְּגִין כָּךְ בַּעְיָא לְאִזְדַּהֲרָא בָּהּ.

ת"ח, שַׁבָּת, לֵילְיָא וְיוֹמָא, זָכוֹר וְשָׁמוֹר, אִיהוּ בַּחֲדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וּכְתִיב שָׁמוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, זָכוֹר לְדִכּוּרָא שָׁמוֹר לְנוּקְבָא, וְכֹלָּא חַד. זַכְאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, חוּלָקֵיהּ דְּקב"ה, עַדְבֵיהּ וְאַחֲסַנְתֵּיהּ, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁה' אֱלֹקָיו.

(זוה"ק בראשית דף מ"ח ע"ב)

פירוש הסולם

נר של שבת וכו': נר של שבת, ניתן לנשי עם קדוש להדליק והחברים אמרו הטעם, כי חוה כבתה נרו **של העולם,** שהביאה המיתה בעולם, על ידי עצה"ד שהאכילה לאדה"ר, **והחשיכה העולם,** לכן ניתן מצות הדלקת הנרות לנשים, כדי לתקן את מעשה חוה, האשה הראשונה, וטעם טוב הוא. **אבל סוד הדבר הוא, כי סוכת שלום זו, המאירה בשבת, היא אם העולם, והנשמות, שהם נרות העליונים, שורים בה, וע"כ אמא,** דהיינו אשה, **צריכה להדליק הנרות,** כי עומדת במקום אם הבנים העליונה, שהיא סוכת שלום, **ועושה מעשה.** ובמעשה זו גורמת שאם הבנים למעלה תשפיע נשמות קדושות לבניה, שה"ס נרות הרוחניים העליונים. כמ"ש לפנינו.

ואתתא בעיא וכו': ומטעם הנזכר, **צריכה האשה בלב שמח ובכונה להדליק נר של שבת, דהא יקרא עלאה היא לה, וזכו רב לגרמה, למזכי לבנין קדישין דיהון בוצינא דעלמא באורייתא ובדחלתא, שהרי כבוד העליון הוא לה, וזכות גדול לעצמה, לזכות, ע"י הדלקות הנרות, לבנים קדושים, שיהיו נרו של העולם בתורה וביראה ויסגון שלמא בארעא, וירבו שלום בעולם. ויהיבת לבעלה אורכא דחיין בגין כך בעיא לאזדהרא בה, ונותנת לבעלה חיים ארוכים ומשום זה צריכה להזהר בהדלקת הנרות, שתהיה בכונה גדולה.**

ת"ח, שבת ליליא וכו': בוא וראה, הלילה והיום של שבת, הוא זכור ושמור כאחד. וע"ד כתיב זכור את יום השבת לקדשו, וכתיב שמור את יום השבת, זכור לדכורא שמור לנוקבא, וע"כ כתוב בלוחות הראשונות זכור את יום וגו' ובלוחות אחרונות, שמור את יום כי זכור ושמור כאחד הם, כי זכור הוא לבחינת הדכר, שהוא ז"א, ושמור הוא לבחינת הנוקבא דז"א. וכלא חד והכל אחד הוא. זכאין אינון ישראל חולקיה דקב"ה, עדביה ואחסנתיה, עלייהו כתיב אשרי וגו', אשרי הם ישראל שהם חלק הקב"ה, גורל שלו ונחלתו, עליהם כתוב, אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו.

רמב"ם

ד. לְעוֹלָם יַרְבֶּה אָדָם בִּשְׁתִיקָה וְלֹא יְדַבֵּר אֶלָּא אוֹ בְּדָבָר חָכְמָה אוֹ בְּדְבָרִים שֶׁצָּרִיךְ לָהֶם לְחַיֵּי גוּפוֹ. אָמְרוּ עַל רַב תַּלְמִיד רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שֶׁלֹּא שָׂח שִׂיחָה בְּטֵלָה כָּל יָמָיו, וְזוֹ הִיא שִׂיחַת רֹב כָּל אָדָם, וַאֲפִלּוּ בְּצָרְכֵי הַגּוּף לֹא יַרְבֶּה אָדָם דְּבָרִים. וְעַל זֶה צִוּוּ חֲכָמִים וְאָמְרוּ כָּל הַמַּרְבֶּה דְּבָרִים מֵבִיא חֵטְא. וְאָמְרוּ לֹא מָצָאתִי לַגּוּף טוֹב אֶלָּא שְׁתִיקָה. וְכֵן בִּדְבְרֵי תוֹרָה וּבְדִבְרֵי חָכְמָה יִהְיוּ דִּבְרֵי הָאָדָם מְעַטִּים וְעִנְיְנֵיהֶם מְרֻבִּים. וְהוּא שֶׁצִּוּוּ חֲכָמִים וְאָמְרוּ לְעוֹלָם יִשְׁנֶה אָדָם לְתַלְמִידָיו דֶּרֶךְ קְצָרָה. אֲבָל אִם הָיוּ הַדְּבָרִים מְרֻבִּין וְהָעִנְיָן מֻעָט הֲרֵי זוֹ סִכְלוּת וְעַל זֶה נֶאֱמַר כִּי בָּא הַחֲלוֹם בְּרֹב עִנְיָן וְקוֹל כְּסִיל בְּרֹב דְּבָרִים:

ה. סְיָג לַחָכְמָה שְׁתִיקָה. לְפִיכָךְ לֹא יְמַהֵר לְהָשִׁיב וְלֹא יַרְבֶּה לְדַבֵּר. וִילַמֵּד לַתַּלְמִידִים בְּשׁוּבָה וָנַחַת בְּלֹא צְעָקָה וּבְלֹא אֲרִיכוּת לָשׁוֹן. הוּא שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה דִּבְרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נִשְׁמָעִים:

ו. אָסוּר לְאָדָם לְהַנְהִיג עַצְמוֹ בְּדִבְרֵי חֲלָקוֹת וּפִתּוּי. וְלֹא יִהְיֶה אֶחָד בַּפֶּה וְאֶחָד בַּלֵּב אֶלָּא תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ וְהָעִנְיָן שֶׁבַּלֵּב הוּא הַדָּבָר שֶׁבַּפֶּה. וְאָסוּר לִגְנֹב דַּעַת הַבְּרִיּוֹת וַאֲפִלּוּ דַּעַת הַנָּכְרִי. כֵּיצַד לֹא יִמְכֹּר לְנָכְרִי בְּשַׂר נְבֵלָה בִּמְקוֹם בְּשַׂר שְׁחוּטָה. וְלֹא מִנְעָל שֶׁל מֵתָה בִּמְקוֹם מִנְעָל שֶׁל שְׁחוּטָה. וְלֹא יַסְרִיחַ בַּחֲבֵרוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ וְהוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל. וְלֹא יַרְבֶּה לוֹ בְּתַקְרֹבֶת וְהוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל. וְלֹא יִפְתַּח לוֹ חֲבִיּוֹת שֶׁהוּא צָרִיךְ לְפָתְחָן לְמָכְרָן כְּדֵי לְפַתּוֹתוֹ שֶׁבִּשְׁבִיל כְּבוֹדוֹ פָּתַח וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בּוֹ. וַאֲפִלּוּ מִלָּה אַחַת שֶׁל פִּתּוּי וְשֶׁל גְּנֵבַת דַּעַת אָסוּר, אֶלָּא שִׂפַת אֱמֶת וְרוּחַ נָכוֹן וְלֵב טָהוֹר מִכָּל עָמָל וְהַוּוֹת:

ז. לֹא יְהֵא אָדָם בַּעַל שְׂחוֹק וּמַהֲתַלּוֹת וְלֹא עָצֵב וְאוֹנֵן אֶלָּא שָׂמֵחַ. כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמִים שְׂחוֹק וְקַלּוּת רֹאשׁ מַרְגִּילִין אֶת הָאָדָם לְעֶרְוָה. וְצִוּוּ שֶׁלֹּא יְהֵא אָדָם פָּרוּץ בִּצְחוֹק וְלֹא עָצֵב וּמִתְאַבֵּל אֶלָּא מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת. וְכֵן לֹא יִהְיֶה בַּעַל נֶפֶשׁ רְחָבָה נִבְהָל לַהוֹן וְלֹא עָצֵב וּבָטֵל מִמְּלָאכָה. אֶלָּא בַּעַל עַיִן טוֹבָה מְמַעֵט בָּעֵסֶק וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה. וְאוֹתוֹ הַמֵּעַט שֶׁהוּא חֶלְקוֹ יִשְׂמַח בּוֹ. וְלֹא בַּעַל קְטָטָה וְלֹא בַּעַל קַנְאָה וְלֹא בַּעַל תַּאֲוָה וְלֹא רוֹדֵף אַחַר הַכָּבוֹד. כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמִים הַקִּנְאָה וְהַתַּאֲוָה וְהַכָּבוֹד מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר יֵלֵךְ בְּמִדָּה הַבֵּינוֹנִית שֶׁבְּכָל דֵּעָה וְדֵעָה עַד שֶׁיִּהְיוּ כָּל דֵּעוֹתָיו מְכֻוָּנוֹת בְּאֶמְצָעוּת. וְהוּא שֶׁשְּׁלֹמֹה אָמַר פַּלֵּס מַעְגַּל רַגְלֶךָ וְכָל דְּרָכֶיךָ יִכֹּנוּ:

(הל' דעות פ"ב ד-ז)

סיפורי צדיקים

הבעל שם טוב נסע פעם אחת עם אנשיו בדרך, רץ אחריהם עני וביקש שיקחו אותו בעגלתם כי אין לו כח ללכת מחמת עייפותו. לא שמע הבעש"ט אליו ולא לקח אותו, וציווה לאנשיו להמשיך בדרכם, ויהי הדבר לתמיהה בעיני האנשים שבקרבתו.

לאחר דקות מספר ציווה לעצור את העגלה. בראות זאת העני מרחוק חשב שבודאי עצרו בכדי לקחתו והחל לרוץ אל העגלה, כשהתקרב ליד העגלה ציווה הבעש"ט להמשיך בנסיעה, העני רץ אחריהם וביקשם שוב שיקחו אותו. אח"כ ציווה הבעש"ט בשנית לעמוד. שוב חשב העני שרוצים לקחתו ורץ אל העגלה, אך בהתקרבו לעגלה ציווה הבעש"ט לנסוע, וכך היה בפעם שלישית. היה הדבר לפלא גדול בעיני האנשים. פתאום נפל העני עייף על הדרך ושבק חיים לכל חי ר"ל. תמהו האנשים עוד יותר ונבהלו, כי היה נראה בעיניהם שהם גרמו למיתתו, כי אם היו לוקחים אותו עמם אולי היה חי.

אמר להם הבעש"ט: זה שמת לא מפני שלא היה בו כח ללכת ולא מפני עייפות, אלא מפני שהגיע זמנו להיפטר מן העולם. והטעם שלא חפצתי לקחת אותו על העגלה הוא כזה: העני הזה הוא בפעם השלישית בעולם הזה. בפעם הראשונה היה אצל פריץ אחד ונסע תמיד עם העגלה של הפריץ, וכל פעם שביקש אותו יהודי שיקח אותו על העגלה, לא היה רוצה כי היה חס על הסוסים של הפריץ, וחשש שמא יצעק עליו הפריץ שהוא מכביד על הסוסים, ולא לקח כל חייו יהודי על העגלה. ואם הפצירו בו מאוד אמר שלא יכול לקחת כי הסוסים הם של הפריץ, ונתן להם כסף בכדי לנסוע עם עגלה אחרת.

כשנתבקש בבי"ד העליון, פסקו שבגלל זה שלא לקח בחייו אף איש על העגלה, הגם שנתן להם לפעמים כסף להשיג עגלה אחרת, בכל זאת פסקו לו לירד פעם שניה לעולם הזה ויהיה גביר ויהיו לו סוסים בעצמו, ואולי יתקן את זה כי אז לא יהיה לו התירוץ שהסוסים הם של הפריץ. אך גם בפעם השניה כשהסוסים היו כבר שלו, גם לא לקח יהודי לנסוע עמו, וכשבא לעולם העליון ראו אז כי לא תיקן חטאו, פסקו לו לכן לרדת פעם שלישית ולכפר את חטאו ביסורים, שיהיה עני ויבקש מאחרים שיקחוהו והם לא יקחוהו. וכן היה שהוא ירד פעם שלישית והיה עני ועכשיו כשביקש שיקחוהו על העגלה כי אין לו כח ללכת לא לקחתיו, וזה היה התיקון שלו. **(גדולת בעל שם טוב)**

שמעתי מאאמו"ר הרב הגאון הצדיק **מוהר"א [רבי אלימלך] אבד"ק מיזאמש** זצללה"ה דבר נפלא, מה שסיפר לו אחד ממיודעיו חסיד גדול, שהוא היה מלמד בכפר והיה מתנהג שבכל ימי החורף היה תבר גזיזא דברדא ונחית וטבל בכל יום, וסמוך להנהר היה דר עכו"ם אחד שומר הכבשים הנקרא אוומשארש, וכמעט בכל יום היה שואל אותו העכו"ם למה הוא טובל את עצמו ודחה אותו בתירוצים שונים.

אך פעם אחת היה קור גדול ושאל אותו העכו"ם: הלא היום קור גדול, למה לך לטבול עצמך? וכעס עליו החסיד הנ"ל ואמר לו: מה איכפת לך ומה דאגתך, ולמה אינו מביט עליו שום איש בזה מה שאני הולך לטבול כי אם אתה? השיב לו העכו"ם: מה אעשה שהדבר הזה נוגע לי מאד? והאמת אגיד ולא אכחד מה שאבי סיפר לי ששמע מזקנו שהיה מכשף גדול, אשר מעת ש**רבי ישראל בעש"ט** ז"ל חידש וחיזק את ענין המקוה, על ידי זה היה מבטל ממנו כל כחו וכח כל מכשפי זמנינו עד היום, עד שכמעט נתבטל ממנו כל ענין הכישוף ע"י הטבילה במקוה. והענין פלא. **(עמק יהושע - הג"ר יהושע אלתר וילדמאן אב"ד קאנסוילא)**

הרה"ק ר' משה מדאלין ז"ל תלמיד הבעש"ט ז"ל מביא בספרו 'דברי משה', ש**הבעש"ט הק'** הלך פעם אחת לבהמ"ד ועמד על הפתח ולא רצה לכנוס. ואמר שבלתי יכול לכנוס בו על כי הוא מלא על כל גדותיו ומפה לפה מתורה ותפלה, עד בלי ימצא מקום לכנוס בו. ויתמהו כל העומדים אתו על המראה הגדול, והלא אדרבה אין שבח גדול מזה כשבתי תורה ותפלה מלאים מתורה ותפלה. ואז הסביר להם הענין כי אין זה למעלה נחשב שבית הכנסת או ביהמ"ד מלא מתורה ותפלה, שהוא מחמת שהדיבורים מהעולם אין יוצא מן הלב בכוונה שלימה ורצויה, ע"כ לא יוכל להיות להם עלייה למרום ונתמלא הבית מפה אל פה מתורה ותפלה עד שאי אפשר לכנוס בו. משא"כ אלו היו מתפללים העולם בכוונת הלב כראוי, היו הדיבורים הקדושים פורחים למעלה ולא נשאר מהם כלום למטה, כמאמר 'כל אורייתא דלאו הוא בדחילו ורחימו לא פרחת לעילא'.

(נר ישראל - בשם הרה"ק מרוז'ין זי"ע)

ימי הילולא וקודות הימים

כט

תריג: רבי יצחק אייזיק ב"ר יעקב חבר, ב' פתחי שערים בנין עולם ועוד.

תרכו: רבי עבדאללה ב"ר משה חיים, אב"ד בגדד, דודו של הבן איש חי.

תרלב: רבי יצחק שלמה ב"ר יחיאל מיכל (זוועהיל), מזעליחוב.

תרכח: רבי ידידיה ב"ר רפאל אהרן מונסונייגו, מח"ס דבר אמת.

תרסב: רבי חיים רחמים יוסף פרנקו, רב קהילת הספרדים בחברון, ב' שערי רחמים, ויצבור יוסף.

תרסג: רבי אליעזר זוסמן ב"ר יעקב שלום סופר, אב"ד דעברעצין, פעסט.

תרעו: רבי אברהם בנימין ב"ר שלמה [מהרש"ק] קלוגר מבראדי, בודאפסט.

תרעז: רבי ישראל ב"ר יואל אשכנזי, אב"ד סערעט.

תרפז: רבי אברהם ב"ר משה יוחנן שנפלד, דומ"ץ מיהאליפאלווא.

תרפט: רבי שלמה ב"ר משה אבן דאנאן, אב"ד פאס (מרוקו), ב' שו"ת אשר לשמה.

תשט: רבי ירוחם פישל יהושע ב"ר משה ישראל ברנשטיין, ר"י חיי עולם.

תשמג: רבי בצלאל ב"ר משה אריה זולטי, ראב"ד ירושלים, ב' משנת יעב"ץ.

תשמד: רבי אברהם אביש ב"ר יעקב שמשון קנר מטשחויב - חיפה.

תשנז: רבי שמואל ב"ר ברוך שלום הלוי אשלג.

תשעה: רבי יצחק ב"ר חיים ברנשטיין, ראש ישיבת כנסת חזקיהו, כפר חסידים.

תשעו: רבי דב צבי ב"ר ירוחם פישל קרלנשטיין, ר"י גרודנא אשדוד.

תשפ: רבי דוד צבי ב"ר זאב אורדנטליך, רב ביתר עילית.

ל

תקטו: רבי צבי הירש ב"ר דוד הלוי, משדה לבן.

תר: רבי חיים ב"ר דב בעריש הכהן רפפורט ב' מים חיים, אוצרות חיים.

תרז: רבי צבי הירש ב"ר יהודה ליב הכהן מרימנוב, ב' בארת המים.

תרצח: רבי צבי הירש ב"ר דוד שלמה גרודז'ינסקי מרבני וילנא, אחי ר"ח עוזר.

תש: רבי אברהם מרדכי ב"ר אליעזר צבי (קאמארנא) סאפרין, אב"ד זאסלוב.

תשמג: רבי יעקב בצלאל ב"ר משה אריה זולטי ב' משנת יעבץ ואב"ד י-ם.

תשסז: רבי אליעזר יהודה ב"ר יעקב גדליהו ולדנברג, ב' ציץ אליעזר.

כסלו

א

רב: רבי אפרים ב"ר ישראל אנקאווה מתלמסיאן אלג'יר, ב' שער כבוד ה'.

שיט: רבי שלום שכנא מלובלין ב"ר יוסף, חותנו של הרמ"א, ובנו רבי ישראל ב"ר שלום שכנא שור מלובלין, גיסו של הרמ"א.

תסד: רבי ישראל יוסף שמואל ב"ר צבי מקרקא, אב"ד פפד"מ ב' מסורת הש"ס.

תקמח: רבי שמריהו שמעריל ווארחיווקער, דומ"ץ סאווראן, תלמיד הבעש"ט.

תרסב: רבי משה ב"ר יוסף אלטר הגר מרדיוויץ, ב' ויקח משה.

תרעב: רבי יצחק ב"ר חלפון לבטון, מחכמי ארם צובה.

תרצג: רבי ברוך מאיר ב"ר שלמה קליין מדעברעצין, ב' אמרי ברוך.

ב

תקנה: רבי משולם פיוויש ב"ר אהרן משה הלוי העלער, מזאבאריז, ב' יושר דברי אמת.

תריח: רבי ישראל יצחק ב"ר ישכר בער, מראדשיץ.

תרמו: רבי אברהם ב"ר נחמן הכהן מסלוניקי, ב' טהרת המים ומעט מים.

תרצח: רבי מרדכי ב"ר חיים יהודה מאיר חודרוב, מקאלאמייא, ב' אמרי ברוך.

תש: רבי נחום ב"ר יעקב מדומבראווה הי"ד ב' חזון נחום.

תשכ: רבי עקיבא ב"ר שמחה בונים סופר ב' דעת סופר.

תשכג: רבי אהרן ב"ר שניאור זלמן קוטלר, ר"י ליקווד וב' משנת רבי אהרן.

תשנט: רבי נתן מאיר ב"ר משה יו"ט וואכטפויגל, משגיח דליקווד, ב' לקט רשימות.

ג

היום יו"ט במגילת תענית (פ"ט) על שהיום הוצאו מהעזרה הסימואתא (הצלמים) שבנו היוונים בעזרה, כשגברה יד חשמונאי.

תסג: על הנס שארע היום לגאון בעל פני יהושע ובעבורו קיבל על עצמו לחבר את חיבורו הגדול על הש"ס ראה בהקדמת ספרו.

תצז: רבי יוסף ב"ר דוד שבתי, ב' שו"ת בית דוד ימי דוד ועוד.

תקמ: רבי אשר קמץ ב"ר מרדכי, אב"ד טיקטין ווישאגראד, ב' מילי דאבות.

תשנה: רבי שלמה זלמן ב"ר שמואל חיים ברוין, ב' שערים מצויינים בהלכה.

ד

ג' תיב: "ויהי בשנת ארבע לדריוש המלך, היה דבר ה' אל זכריה, בארבעה לחדש התשיעי בכסלו וגו' האבכה בצום החמישי וגו' ויהי דבר ה' וגו' אמור אל כל עם הארץ וגו' הצום צמתוני אני, הלוא אתם האוכלים, ואתם השותים, משפט אמת שפוטו, וחסד ורחמים עשו איש את אחיו וגו', ורעת איש אחיו אל תחשבו בלבבכם", (זכריה ז' ח'), ולאחר התוכחה והמוסר באים דברי ניחומים והבטחת כריתת ברית מחדש, וגם) "כה אמר ה' צבקות: צום הרביעי וצום החמישי וגו' יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, והאמת והשלום אהבו, (זכריה ח' י"ט). והיא הנבואה האחרונה שנאמרה ברוח הקודש (רש"י יומא כ"א ב').

תמט: רבי אליהו ב"ר יהודה קובו אב"ד בסלוניקי ב' שו"ת אדרת אליהו.

תקעב: רבי שמואל ב"ר מרדכי געליש הלוי פולונסקי, אב"ד קאלניבלאט, חתן ר"פ קאריץ.

תרי: רבי משה מרדכי ב"ר יעקב בנעט, אב"ד שטאמפען, סעטשין.

תרכט: רבי יצחק ב"ר יצחק (נולד אחר הסתלקות אביו) רבינוביץ, אב"ד טשעכסטחוב, ב' נדבות פי.

תרלח: רבי יעקב דוד ב"ר ישראל יצחק קאליש מאמשינוב.

תרעה: רבי אלעזר ליפא ב"ר פנחס אלימלך פעלבערמן, אב"ד געוויץ, נכד הנועם אלימלך, ובנו רבי משה שמואל ב"ר אלעזר ליפא פעלבערמן, נכד הנועם אלימלך.

תשנה: רבי רפאל כדיר ב"ר יעקב צבאן, רב דנתיבות וב' זרע יעקב.

ה

שצב: רבי שמואל אליעזר ב"ר יהודה הלוי איידלס, אב"ד לובלין, המהרש"א.

תקנד: רבי דוד ב"ר יואל דישבק, ב' פרדס דוד.

תקסו: רבי שאול ב"ר זאב וואלף (הרובשוב) מבראדי, חותן רבי יוקל הורוויץ.

תרטז: רבי דוד ב"ר יהודה לוריא מביחוב, ב' חידושי הרד"ל.

תרלד: רבי אשר אנשיל ב"ר שמואל הלוי יונגרייז, אב"ד טשענגער ב' מנוחת אשר.

תרמב: רבי שלום דוב ב"ר נח חיים אייזנשטט, אב"ד לעכוויטש, ב' כנפי שחר.

תרמח: רבי משה ב"ר אפרים תאומים, בעל דבר משה.

תרנו: רבי אברהם צבי ב"ר מנחם מענדל הלוי אשכנזי, ראב"ד בטבריה, ב' מנות הלוי.

תש: רבי ברוך בער ב"ר שמואל דוד ליבוביץ מקמניץ, ב' ברכת שמואל.

ו

תצה: רבי יצחק אייזיק ב"ר בצלאל כ"ץ, אב"ד אוסטראה, נכד הסמיכת חכמים.

תקיח: רבי אברהם ב"ר יעקב הלוי שור, אב"ד עמדין, ב' מרכבת המשנה לראבי"ה.

תקלט: רבי יקיר ב"ר גרשון [קיטובער] מירושלים, חתן ר"מ אוסטראה'ר מבראד.

תרה: רבי יעקב ב"ר אהרן שיק ב' משכנות יעקב מקרלין.

תרכ: רבי חנוך זונדל ב"ר יוסף, ב' עץ יוסף, ענף יוסף, ויד יוסף על המדרשים.

תרל: רבי מנחם ב"ר מאיר (מהר"ם א"ש) אייזנשטט, אב"ד חוסט אונגוואר, ב' חומת אש.

תרסג: רבי אלעזר יהודה ב"ר מאיר דן (כלי חמדה) פלאצקי, ב' בית יהודה.

תרסח: רבי יחיאל איכל ב"ר שמואל שמעלקא טויבש, ראב"ד סאדיגורא.

תרצז: רבי יוסף ב"ר מתתיהו גרג'י מחכמי אפגניסטאן ובוכרה, ב' עדות ביהוסף.

תרפ: רבי מרדכי דוד ב"ר נחום צבי טייטלבוים מדראהביטש.

תשו: רבי ישעיה ב"ר אברהם דובער קרלינסקיש, ב' הגיון ישעיה.

תשיח: רבי חיים מיכאל דב ב"ר יוסף וייסמאנדל, ב' תורת חמד ומן המיצר.

תשכד: רבי יעקב צבי ב"ר שלמה כץ, ב' לקט הקמח החדש.

תשנה: רבי יחזקאל שרגא ב"ר ישכר דוב ליפשיץ הלברשטאם, מסטרופקוב (3).

ז

מגילת תענית (פ"ט): בז' ביה יו"ט, שמת הורדוס מפני שהיה הורדוס שונא את החכמים, ששמחה היא לפני המקום כשהרשעים מסתלקים מהעולם וכו', ובאותו היום שמת הורדוס - עשאוהו יום טוב".

תקעג: רבי יוסף דוד ב"ר יצחק זינצהיים מצרפת, ב' יד דוד.

תרמב: רבי אהרן ב"ר קלונימוס קלמן הלוי עפשטיין מקראקא.

תשיב: רבי יעקב משה ב"ר זבולון חרל"פ, ב' בית זבול ומי מרום.

תשלט: רבי יצחק ב"ר אליהו דב קאץ, ב' אהלי יצחק.

תשמד: רבי שלמה בנימין ב"ר יהודה לייב הלוי אשלג.

תשנה: רבי חיים נפתלי הערץ ב"ר מרדכי אלתר זליבנסקי, ר"י מאור התלמוד.

ח

היום תענית צדיקים על שריפת מגילת הקינות שכתב ברוך בן נריה מפי ירמיהו הנביא, בידי יהויקים המלך [בשנת ג' שכב], וברוך ועוד קראו את מגילת נבואות ירמיהו הנביא באזני כל העם בירושלים פתח שער בית ה' באסיפת השרים בבית המלך שהיה "יושב בית החורף... ואת האח לפניו מבוערת", קצף המלך וקרע את המגילה בתער הסופר ושרפה באש" (ירמיה ל"ו ט'), יש חילופי גרסאות בתאריך, דבשו"ע כתב בכ"ח, ובמג"ת (מאמר אחרון) כתב בז', ובכלבו כתב בה' ובה"ג כתב בח', וכן הסיק הגרא"י זילבר,

וכתב השל"ה דאף המחמיר להתענות בכולן, לא יתענה בחנוכה.

תכט: רבי משה ב"ר יצחק מלובלין ב' מהדורא בתרא למהרש"א.

תמה: רבי אליהו [בעל שם] ב"ר יהודה אהרן מחעלמא.

תקכט: רבי ישראל איסר ב"ר אברהם אב"ד פינסק, נכד המהרש"א.

תקמז: רבי יצחק ב"ר יהודה נבון, מח"ס דין אמת נכד המחנה אפרים.

תריא: רבי אשר לעמיל ב"ר אברהם לעוי, אב"ד גאלין ובירושלים (ולא בד').

תרכה: רבי אברהם ב"ר יצחק חי הכהן יצחקי מתוניס, ב' משמרות כהונה.

תרלב: רבי אהרן ב"ר מרדכי טברסקי, מטשרנוביל (3).

רבי בנימין זאב וואלף ב"ר דוד שמואל בלומנפלד, דומ"ץ לבוב, נכד הב"ח.

תרנו: רבי נחום דובער ב"ר יוסף יצחק שניאורסון מאווריטש.

תרפה: רבי דוד ב"ר אברהם פיפאנו, ב' אבני האפוד ורבה של בולגריה.

תשב: רבי אברהם מרדכי ב"ר אליעזר צבי ספרין מבוריסלב - קאמרנא.

תשב: רבי פינחס דוד ב"ר שמואל שמעלקא הלוי הורוביץ, מבוסטון (1).

תשג: רבי דוד ב"ר שמואל בורנשטיין, ב' חסדי דוד, מסוכוטשוב.

ט

תקפח: רבי דב בער ב"ר שניאור זלמן, האדמו"ר האמצעי מחב"ד (2).

תקצח: רבי משה ב"ר פנחס (מקוריץ) שפירא, מסלאויטא.

תרסח: רבי יעקב אריה ב"ר מרדכי (סטביחוב) שפירא מנעשכיז.

תרפ: רבי יחיאל מיכל ב"ר שמאי, אב"ד מעזיבוז.

תשי: רבי יהודה ב"ר יהודה הולצמן, משגיח ישיבת עץ חיים.

תשלו: רבי נתן ב"ר אברהם סאלם, ר"מ ת"ת מגן דוד ובני ציון ומרבני החלבים בי-ם.

י

שנז: רבי אברהם מנחם ב"ר יעקב הכהן רפפורט, מחכמי ווירונא, ב' מנחה כלולה.

תקכ: רבי אהרן ב"ר שמואל רוזאניס, אחי המשנה למלך.

תרפא: רבי פינחס מנחם אלעזר ב"ר בנימין אליעזר יוסטמן, ב' שפתי צדיק.

תרפז: רבי רפאל ב"ר פריג'א דאבוש, אב"ד טריפולי לוב.

תרצד: רבי משה מרדכי ב"ר צבי חיים עפשטין, ר"י חברון ב' לבושי מרדכי.

תשיד: רבי איסר זלמן ב"ר ברוך פרץ מלצר, ב' אבן האזל על הרמב"ם.

תשעז: רבי יעקב ב"ר רפאל עטיה, רב קהילות החלאבים ורו"מ ישועות יעקב.

יא

שצה: רבי יעקב חאגיז.

תקכג: רבי יעקב יצחק ב"ר יקותיאל זלמן הלוי לאנדא, אב"ד דוקלא, ב' מעיני הישועה.

תקמו: רבי שמחה מדעסוי ב"ר צבי חריף מפוזנא, ב' הגהות הש"ס.

תרכב: רבי יחיאל ב"ר אהרן הלר, אב"ד פלונגיאן, וב' עמודי אור.

תרנג: רבי יואל צבי ב"ר שמעון ראטה, ב' בית היוצ"ר.

תצה: רבי יהושע ב"ר שלום שכנא (חתן מגיני שלמה) הכהן כ"ץ, ראב"ד קראקא.